

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły

na rok szkolny 2017/2018.

Misją naszej szkoły jest kształcenie i wychowanie młodzieży przygotowujące do wartościowego i aktywnego życia w społeczeństwie.

Program profilaktyczno-wychowawczy szkoły opracowany został na podstawie Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r., poz. 59), Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r., poz. 356), Konstytucji RP, Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 z póź. zm.), Programu polityki prorodzinnej państwa, Rozporządzenia MEN w sprawie ramowego statutu, Konwencji Prawach Dziecka, Europejskiej Karty Praw Człowieka.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest zgodny z następującymi dokumentami wewnątrzszkolnymi:

- Statutem Szkoły;
- Szkolnym Programem Promocji Zdrowia, wynikającym z przynależności do Śląskiej Sieci Szkół Promujących Zdrowie .

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły obejmuje swymi działaniami całą społeczność szkolną i lokalną, dlatego jego pełna realizacja jest uzależniona od współpracy i wsparcia następujących podmiotów:

- Rada Rodziców;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zabrze;
- Wojewódzki Koordynator Szkół Promujących Zdrowie;
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie;
- Policja;
- Sąd rodzinny;
- Inne podmioty zaangażowane w edukacyjną, wychowawczą i opiekuńczą działalność szkoły.

Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2017/2018:

1. Wdrażanie nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego.
2. Podniesienie jakości edukacji matematycznej, przyrodniczej i informatycznej.
3. Bezpieczeństwo w internecie. Odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznościowych.
4. Wprowadzanie doradztwa zawodowego do szkół i placówek.

5. Wzmacnianie wychowawczej roli szkoły.
6. Podnoszenie jakości edukacji włączającej w szkołach i placówkach systemu oświaty.

I Założenia ogólne.

Ustawa Prawo oświatowe definiuje *wychowanie* jako „wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży” (art. 1 pkt 3 Ustawy Prawo oświatowe). *Profilaktyka* natomiast może być rozumiana jako *proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie*.

Podążając za definicjami, celem oddziaływań szkolnych będą wszystkie sfery funkcjonowania ucznia, ze szczególnym zwróceniem uwagi na rozwijanie i wzmacnianie w uczniach:

- świadomości wartości witalnych, takich jak zdrowie, pokarm, ruch, wypoczynek;
- dbałości o środowisko, otoczenie i dobra materialne;
- dbałości o bezpieczeństwo swoje i innych;
- dążenia do zdobywania wiedzy, ciekawości świata, twórczości, chęci samokształcenia się;
- umiejętności poszukiwania, selekcjonowania i wykorzystania pozyskiwanych informacji;
- świadomości wartości kontaktu z drugim człowiekiem, umiejętności budowania relacji z rówieśnikami, porozumienia i współpracy;
- postawy prospołecznej, chęci podejmowania działań na rzecz rodziny, społeczności szkolnej i lokalnej;
- postawy patriotycznej, poczucia odpowiedzialności, poszanowania prawdy, pokoju i tradycji narodowej;
- praworządności, poszanowania godności człowieka, tolerancji i sprawiedliwości.

Integralny charakter oddziaływań edukacyjnych, wychowawczych i profilaktycznych oraz zaangażowanie wszystkich pracowników szkoły, rodziców i instytucji w jego realizację są niezbędne do tego, by przygotować przyszłych absolwentów naszej Szkoły do pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym.

II Model absolwenta.

Podejmowanym przez pracowników działaniom przyświeca cel, by absolwenci naszej szkoły na miarę swoich możliwości prezentowali:

- ciekawość świata – umiejętne pozyskiwanie informacji i wykorzystywanie ich;
- odwagę w braniu odpowiedzialności za podejmowane przez siebie działania, a także przewidywanie ich konsekwencji;
- umiejętność samodzielnego rozwiązywania problemów i prezentowania swoich poglądów;
- otwartość, wyrażającą się w uważnym słuchaniu, umiejętności współpracy z innymi, szanowaniu poglądów innych;
- tolerancję dla innych osób, wyznawanych przez nich wartości i poglądów;
- wrażliwość na potrzeby drugiego człowieka;
- świadomość swojej wartości, praw, a także praw innych ludzi.

III Dotychczasowe działania wychowawcze i profilaktyczne szkoły.

Od 2014 roku Szkoła jest włączona w realizację europejskiego projektu „Szkoła Promująca Zdrowie”, którego założenia stanowią istotny punkt prowadzonych oddziaływań wychowawczych. W ramach Programu Promocji Zdrowia „Żyjmy zdrowo”, w poprzednich latach wyłoniono następujące

priorytety, zgodne z obowiązującym w danych latach Programem Wychowawczym Szkoły i Szkolnym Programem Profilaktycznym oraz zdiagnozowanymi potrzebami uczniów:

- Zdrowe odżywianie – rok szkolny 2014/2015;
- Aktywny tryb życia – rok szkolny 2015/2016;
- Zdrowie psychiczne – rok szkolny 2016/2017.

Przeprowadzone dotychczas działania w ramach projektu przedstawia załącznik 1.

Poza działaniami wynikającymi z realizacji założeń Programu Promocji Zdrowia, w poprzednim roku uczniowie uczestniczyli w licznych akcjach charytatywnych, podejmowali działania wolontaryjne na rzecz innych osób, prezentowali swoje zdolności i umiejętności w licznych konkursach, uczestniczyli w wycieczkach klasowych, wydarzeniach kulturalnych i rekreacyjnych. W przypadku zaobserwowanych zagrożeń bądź trudności wdrażana była pomoc psychologiczno-pedagogiczna – czasem w formie doraźnej, a w uzasadnionych przypadkach w formie stałego wsparcia.

IV Strategia wychowawczo – profilaktyczna szkoły.

W ramach kształcenia ogólnego w szkole podstawowej dążymy do rozwijania u wychowanków takich umiejętności jak:

- sprawne komunikowanie się w języku polskim oraz w językach obcych, w tym występowanie przed publicznością;
- efektywne porozumiewanie się w różnych sytuacjach, prezentowanie własnego stanowiska z uwzględnieniem doświadczeń i poglądów innych ludzi;
- poszukiwanie, porządkowanie, krytyczna analiza oraz wykorzystanie informacji z różnych źródeł;
- gotowość do twórczej i naukowej aktywności uczniów oraz zaciekawienie ich otaczającym światem;
- kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki;
- rozwiązywanie problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych;
- praca w zespole i społeczna aktywność;
- aktywny udział w życiu kulturalnym szkoły, środowiska lokalnego oraz kraju.

Program Wychowawczo – Profilaktyczny Szkoły uwzględnia powyższe cele dydaktyczne, a także zdiagnozowane potrzeby uczniów, przewidywane zagrożenia, miejscowe priorytety wychowawcze oraz posiadane zasoby placówki. Przeprowadzona w roku szkolnym 2016/2017 ewaluacja wyłoniła dodatkowo kilka obszarów, na których należy skupić się podczas realizowania założeń Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły:

- zwiększenie zaangażowania rodziców w realizację w/w programu;
- promowanie pożądanej postawy uczniowskiej, dążenie do wyeliminowania agresji w relacjach między uczniami
- zwiększenie świadomości uczniów na temat powiązania prowadzonych działań z w/w programem;
- zwiększenie udziału nauczycieli w tworzeniu w/w programu.

V Struktura oddziaływań wychowawczych i profilaktycznych szkoły.

- Zadania szkoły
1. Troska o właściwy rozwój psychofizyczny uczniów.

2. Przygotowanie uczniów do samodzielnego życia, którego fundamentem jest prawda, miłość, tolerancja, patriotyzm, pracowitość, szacunek dla innych.
3. Skoordynowanie oddziaływań wychowawczych domu, szkoły i środowiska rówieśniczego.
4. Wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności niezbędne do propagowania zachowań prozdrowotnych oraz dbania o bezpieczeństwo.

- Zadania dyrekcji szkoły

1. Dbanie o prawidłowe funkcjonowanie szkoły, o poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły, o kształtowanie twórczej atmosfery pracy w szkole.
2. Wspieranie finansowo i organizowanie działań profilaktycznych w środowisku szkolnym, stwarzanie warunków do prawidłowej realizacji Konwencji Praw Dziecka oraz umożliwianie uczniom podtrzymania poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i religijnej.
3. Czuwanie nad realizowaniem przez uczniów obowiązków szkolnych.
4. Organizowanie spotkań szkoleniowych dla nauczycieli.
5. Dbanie o zapewnienie bezpieczeństwa na terenie szkoły.

- Zadania nauczyciela wychowującego

1. Kreowanie sytuacji, w których dziecko aktywnie rozwija wszystkie sfery swojej osobowości.
2. Zachęcanie do zdrowego stylu życia oraz stworzenie uczniom realnych i atrakcyjnych możliwości dokonywania zdrowych wyborów.
3. Kształtowanie umiejętności współistnienia i współdziałania w grupie rówieśniczej i społecznej przez wspólną naukę, zabawę i wybór właściwych form spędzania wolnego czasu.
4. Budowanie obrazu własnej osoby ucznia w oparciu o adekwatną samoocenę.
5. Zaszczepienie postaw pozytywnego i zrównoważonego reagowania w sytuacjach trudnych oraz właściwego sposobu wyrażania ocen i sądów aprobujących lub negujących różne zachowania swoje i innych osób.

- Zadania pozostałych nauczycieli

1. Reagowanie na przejawy u dzieci niedostosowania społecznego.
2. Wspieranie swoją postawą i działaniami rozwój psychofizyczny uczniów.
3. Udzielanie pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych.
4. Dbanie o bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole i poza jej terenem np. na wycieczkach szkolnych.
5. Świadczenie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bieżącej pracy z uczniem.

- Zasady współpracy szkoły z rodzicami

1. Uczestnictwo w zebraniach i spotkaniach indywidualnych.
2. Współdziałanie w sprawach wychowania i kształcenia dzieci.
3. Pomoc w organizowaniu wycieczek, imprez klasowych i szkolnych.
4. Pomoc w urządzaniu klas.
5. Opiniowanie przez rodziców wybranej dokumentacji szkolnej.
6. Zapoznanie rodziców z programami, regulaminami.
7. Systematyczne informowanie rodziców o postępach dziecka w nauce, a także o problemach wychowawczych w celu ich szybkiego rozwiązania.

VI Zadania profilaktyczne i wychowawcze.

Zestawienie zadań profilaktycznych i wychowawczych na rok szkolny 2017/2018 przedstawia Tabela 1.

Sfera rozwoju ucznia	Cel rozwojowy	Zadania wychowawcze i profilaktyczne	Przykładowe formy realizacji
Emocjonalna Duchowa Spółeczna	<u>Prawdomówność</u> – kształtowanie odpowiedzialności za słowa i czyny.	-zawsze mówimy prawdę, nawet w sytuacjach dla siebie niekorzystnych;	-pogadanki w klasach, quizy, zabawy; -konkursy; -spotkania towarzyskie; -zajęcia dydaktyczne;
Emocjonalna Duchowa Spółeczna	<u>Szacunek dla siebie i dla innych</u> – poszanowanie godności osobistej, nietykalności cielesnej, wyrabianie szacunku dla innych.	-nie spóźniamy się na lekcje; -odnosimy się do siebie z szacunkiem; -nie skarżymy; -nie używamy wulgaryzmów; -nie stosujemy przemocy;	-„Jaki/jaka jestem?” – przeprowadzamy wywiad na swój temat; -analiza własnego zachowania; -ankiety, rozmowy; -zabawy integrujące; -pomoc w rozwiązywaniu konfliktów;
Spółeczna Emocjonalna	<u>Tolerancja</u> – kształtowanie pozytywnych postaw wobec odmiennych poglądów, osób słabszych, niepełnosprawnych, chorych, potrzebujących pomocy.	-odnosimy się do siebie z szacunkiem; -staramy się wesprzeć osoby potrzebujące pomocy; -nie wyśmiewamy innych; -prosimy o pomoc, gdy czujemy, że jest nam potrzebna	-wspieranie pomocy koleżeńskiej wśród uczniów; -zachęcanie do pracy w samorządzie klasowym i szkolnym; -współzawodnictwo w konkursach; -rywalizacja sportowa; -zaangażowanie w akcje charytatywne i pracę wolontaryjną;
Spółeczna	<u>Szacunek dla pracy własnej i innych</u> – wyrabianie szacunku dla pracy własnej i innych osób, troska o estetykę klaso-pracowni i szkoły.	-dbamy o porządek, nie zaśmiecamy miejsc, w których przebywamy; -po zakończeniu zajęć porządkujemy salę lekcyjną, a po ostatnich zajęciach układamy krzesła na stołach;	-zaangażowanie uczniów w zagospodarowanie klas; -opieka nad gazetkami tematycznymi; -pełnienie obowiązków dyżurnych; -dbanie o czystość w toaletach, na korytarzach, boisku i wokół szkoły;

Sfera rozwoju ucznia	Cel rozwojowy	Zadania wychowawcze i profilaktyczne	Przykładowe formy realizacji
Spółeczna Emocjonalna	<u>Kultura osobista</u> – kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, umiejętności współżycia w grupie społecznej i rodzinie zgodnie z obowiązującymi normami i regułami	- pamiętamy o słowach: <i>proszę, dziękuję, przepraszam</i> - osobę dorosłą wchodzącą do klasy witamy wstając z miejsc - pamiętamy o witaniu i żegnaniu się z innymi	- zredagowanie „Kalendarium Ważnych Słów” - udział w skeczach, małych formach teatralnych - drama
Fizyczna	<u>Poszanowanie życia i dbałość o zdrowie</u> – kształtowanie nawyków zdrowego, aktywnego trybu życia i wypoczynku. Nabywanie umiejętności życia w zgodzie z przyrodą.	- przestrzegamy zasad higieny osobistej i higieny pracy umysłowej - dbamy o swój wygląd zewnętrzny - korzystamy z łazienki zgodnie z przeznaczeniem - zdrowo się odżywiamy, odpowiednio ubieramy - aktywnie uczestniczymy w zajęciach sportowych organizowanych w szkole	- pogadanki w klasie BHP w czasie zajęć lekcyjnych, na przerwach, w czasie przerw świątecznych, ferii zimowych, wakacji letnich, w drodze do i ze szkoły - spotkania ze szkolną pielęgniarką, lekarzem - przestrzeganie terminów szczepień ochronnych - organizowanie zajęć sportowych
Fizyczna Emocjonalna Spółeczna Duchowa	<u>Nieuleganie nałogom</u> - wskazywanie ujemnych skutków nałogów (papierosy, alkohol, narkotyki). Działania profilaktyczne zapobiegające nałogom.	- znamy zagrożenia wynikające ze spożywania alkoholu, palenia papierosów, zażywania substancji psychoaktywnych; - nie ulegamy nałogom; - uczestniczymy w programach profilaktycznych;	- organizowanie spotkań profilaktycznych dla uczniów i rodziców - uczestnictwo w programach profilaktycznych spotkaniach z pedagogiem szkolnym - ankiety - uczestnictwo w małych formach teatralnych
Emocjonalna Spółeczna	<u>Bezpieczeństwo w sieci</u> – wskazywanie zagrożeń związanych z korzystaniem z internetu. Działania zapobiegające zachowaniom związanym z cyberprzemocą.	- znamy zagrożenia związane z korzystaniem z internetu; - wiemy, czym jest netykieta, stosujemy jej zasady poruszając się po internecie; - jesteśmy świadomi, jak istotna jest prywatność nasza i innych osób, szanujemy ją korzystając z internetu;	- organizowanie spotkań profilaktycznych - uczestnictwo w warsztatach profilaktycznych - pogadanki w klasie - konkursy

Sfera rozwoju ucznia	Cel rozwojowy	Zadania wychowawcze i profilaktyczne	Przykładowe formy realizacji
Spółeczna Duchowa	<u>Nieprzywłaszczanie cudzej własności</u> - wpajanie zasad uczciwości i szacunku dla cudzej własności.	- nie przywłaszczamy sobie czyjejś własności - znaną rzecz oddajemy właścicielowi lub pracownikowi szkoły - pożyczoną rzecz oddajemy	- pogadanki w klasie - spotkania z policjantem - projekcja filmów
Fizyczna Spółeczna	<u>Poszanowanie mienia własnego i cudzego</u> - uwrażliwienie na dobro własne i wspólne.	Dbamy o rzeczy własne i innych: - układamy tornistry lub plecaki przed klasą - zmieniamy obuwie - nie niszczymy pomieszczeń i przedmiotów, z których korzystamy, wyrządzoną szkodę naprawiamy, odpowiadamy finansowo za zniszczone mienie - widząc przejaw niszczenia mienia, mamy obowiązek zgłosić osobie dorosłej	- dbałość o warsztat pracy ucznia i sprzęt szkolny - dbałość o czystość i higienę sanitariatów - zaangażowanie w prace społeczne na rzecz klasy, szkoły, środowiska
Emocjonalna Spółeczna Intelektualna	<u>Umiejętność funkcjonowania w grupie</u> – nabywanie umiejętności współżycia w grupie społecznej, rozwiązywania konfliktów, nauka rozpoznawania emocji i wyrażania ich w sposób akceptowalny społecznie	- stosujemy zasadę: „jeden mówi, inni słuchają” - rozmawiamy ze sobą – nie krzyczymy - pomagamy sobie wzajemnie w różnych sytuacjach (słabszym kolegom w nauce, odwiedzamy nieobecnych z powodu choroby) - unikamy konfliktów, agresywnych zachowań, przemocy, znęcania się - otaczamy opieką młodszych, słabszych	- gry i zabawy w celu wzajemnego poznania się uczniów i ich integracja, dyskusja na forum klasy, ankiety - wybory do samorządu klasowego, powołanie innych funkcji w klasie - pomoc kolegom w nauce, wspólne przygotowanie imprez klasowych, organizowanie wycieczek, biwaków i innych wyjazdów
Spółeczna Duchowa Intelektualna	<u>Odpowiedzialność za własne czyny</u> – uczenie podejmowania odpowiedzialnych decyzji, ponoszenie konsekwencji swojego postępowania.	- systematycznie przygotowujemy się do zajęć - nie odpisujemy zadań domowych, nie „ściągamy” - ponosimy konsekwencje niewłaściwego postępowania, potrafimy przyznać się do błędów	- rozmowy w klasie - diagnozowanie uczniów - czytanie artykułów prasowych

Sfera rozwoju ucznia	Cel rozwojowy	Zadania wychowawcze i profilaktyczne	Przykładowe formy realizacji
Spółeczna Duchowa Emocjonalna Intelektualna	<u>Patriotyzm</u> – wyrabianie szacunku dla tradycji szkolnych, regionalnych i państwowych. Rozwijanie zainteresowania kulturowymi wartościami regionu. Wpajanie szacunku dla symboli narodowych.	- znamy swój region, jego historię i kulturę - aktywnie uczestniczymy w świętach zgodnie z kalendarzem szkolnym - na uroczystości przychodzimy odświętnie ubrani - otwarcie się na wartości kultury Europy	- obchody uroczystości państwowych, obrzędowych - lekcje o tematyce historyczno-patriotycznej - wycieczki - konkursy
Emocjonalna Spółeczna Duchowa	<u>Rodzina</u> – podkreślanie wartości rodziny, pogłębianie więzi rodzinnych. Wyrabianie postaw otwartości i gotowości do poświęceń.	- z szacunkiem wypowiadamy się o swojej rodzinie - szanujemy pracę rodziców, pomagamy im w prostych czynnościach domowych - współuczestniczymy aktywnie w życiu rodziny - szanujemy tradycje rodzinne	- spotkanie pokoleń (np. córka, mama, babcia) - odgrywanie zamienionych ról rodziców przez uczniów - ekspresja plastyczna (wystawa prac) - udział w ważnych uroczystościach rodzinnych
Emocjonalna Spółeczna Intelektualna	<u>Tworzenie wspólnoty szkolnej</u> – rozwijanie samorządności uczniowskiej. Prawa i obowiązki ucznia. Budzenie więzi wewnątrz szkolnej, rozwijanie poczucia przynależności do „Małej Ojczyzny”.	- tworzymy wspólnotę szkolną - znamy normy dobrego zachowania i według nich postępujemy - wypełniamy obowiązki ucznia	- poznanie i upowszechnianie praw i obowiązków ucznia zawartych w Statucie Szkoły - poznanie i przestrzeganie regulaminu szkoły oraz zasad WSO - udział i zaangażowanie w zajęciach poza lekcyjnych - organizowanie dyskotek szkolnych - powołanie SU oraz opiekuna - udział w konkursach organizowanych przez SU - współorganizowanie uroczystości szkolnych - uczestnictwo w akcjach podejmowanych przez samorząd

Tabela 1. Zestawienie zadań wychowawczych i profilaktycznych na rok szkolny 2017/2018.

VI Ewaluacja programu.

Przebieg pracy wychowawczo - profilaktycznej i jej efekty poddawane są systematycznej obserwacji i ocenie. Informacje zwrotne pochodzące od uczniów, rodziców i nauczycieli służą doskonaleniu pracy i wyciąganiu wniosków na przyszłość. Ewaluacja będzie przeprowadzona za pomocą poniższych metod i środków:

- obserwacja i analiza zachowań uczniów,
- obserwacja postępów w nauce,
- frekwencja na zajęciach dydaktycznych,
- analiza wyników ankiet przeprowadzonych wśród uczniów, rodziców i nauczycieli.

Narzędzia ewaluacji: ankiet, obserwacja, analiza dokumentacji szkolnej.